

Листопад 2025

Звіт про ситуацію в Україні

ХІД БОЙОВИХ ДІЙ

- В листопаді російська армія продовжувала докладати зусиль для захоплення Покровська та Мирнограда у Донецькій області, а також Куп'янськ – у Харківській області України. Понад те, російське військово-політичне керівництво встигло заявити, що Куп'янськ вже перебуває під контролем ЗС РФ, що не відповідає дійсності. Згідно з заявою командувача ДШВ ЗСУ Олега Апостола, українська армія [завершила операцію](#) з відновлення контролю в районі Добропілля, де було ліквідовано наслідки спроби прориву ЗС РФ. Водночас, російська армія скористувалася неузгодженістю під час ротації підрозділів СОУ [в районі Гуляйполя](#), і змогла захопити позиції, які раніше контролювала українська сторона. **Загальні втрати російських військ, за даними української сторони, на кінець листопада складають вже [близько 1.174.000](#) військовослужбовців.**
- Тривають українські удари по об'єктах нафтової промисловості РФ, зокрема, 14 листопада було [нанесено ураження](#) морському нафтовому терміналу “Шесхаріс”, який до того здійснював близько 20% усього морського експорту нафти з РФ, а після удару **припинив роботу**. Також 29 листопада було вперше уражено морськими дронами [два танкери](#) з тіньового флоту РФ в Чорному морі, а водночас ще один танкер, ймовірно, причетний до транспортування російської нафти, [пішов під воду](#) поблизу узбережжя Сенегалу. Також неодноразово були атаковані нафтопереробні заводи та нафтобази на території РФ та на окупованих територіях України. В свою чергу, російська армія продовжує виводити з ладу об'єкти [енергетичної інфраструктури](#) України, через що в усіх регіонах країни здійснюються відключення електроенергії майже щодня.
- Збройні сили РФ продовжують завдавати удари по українських населених пунктах з використанням крилатих ракет, авіабомб та дронів-камікадзе. Під ударами в листопаді перебували [Київ](#), [Харків](#), [Запоріжжя](#), [Одеса](#), [Львів](#), [Тернопіль](#), [Дніпро](#), [Чернігів](#), [Суми](#), [Херсон](#), [Миколаїв](#), [Вишгород](#), [Біла Церква](#), [Павлоград](#), [Кам'янське](#), [Слов'янськ](#), [Краматорськ](#), [Чугуїв](#), [Бровари](#), [Ромни](#), інші населені пункти. У ніч проти 25 листопада щонайменше шість російських дронів залетіли на територію [Молдови](#) й один з них упав на житловий будинок.
- У листопаді було зафіксовано ще кілька воєнних злочинів, учинених російськими військовослужбовцями, зокрема, [розстрілів військовополонених](#), а також [вбивств цивільних](#), які намагалися евакуюватися з зони бойових дій.
- Російська сторона розробляє керовані авіабомби (КАБи), які здатні долати відстань до 200 км. Разом із тим, впродовж осені 2025 було знищено близько 100 КАБів, і українська армія тестує нові засоби для перехоплення КАБів. Також у листопаді [вперше було знищено](#) за допомогою дрона-перехоплювача українського виробництва модернізований реактивний ударний дрон типу “шахед”.
- У листопаді Україна змогла повернути тіла 1000 полеглих захисників. Обмінів військовополоненими не відбувалося, але також вдалося [повернути з Білорусі](#) 31 цивільного українця, які раніше утримувалися в цій країні.

- Указом В.Путіна тимчасово окуповані території Запорізької, Херсонської, Донецької та Луганської областей офіційно приєднані до Південного військового округу РФ, до якого вже входять Крим і Севастополь. Очікується, що на цих територіях буде проваджуватися [мобілізація місцевого населення](#) для участі в бойових діях проти України.

ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

- Росія здійснює системну геноцидну політику проти українських дітей. Станом на кінець листопада, за даними щоденного офіційного стенду ОГП, [задокументовано](#) понад 202 тис. воєнних злочинів, 23,6 тис. злочинів проти нацбезпеки та постраждали 2279 дітей, з них 673 загинули. ОГП та СБУ розслідують системну депортацію, що охоплює примусові переміщення, незаконні «усиновлення», зміну законодавства та мережу таборів «перевиховання»; 22 особам уже [повідомлено](#) про підозру. Україна [продовжує повертати](#) дітей, зокрема тих, кого утримували під тиском, катували чи намагалися відібрати у родин. На ТОТ Росія [вивозить](#) ще 400 дітей під виглядом «культурних обмінів», фактично здійснюючи контрольоване переміщення та ідеологічний вплив без нагляду. Окупанти [створюють](#) трудові табори для підлітків у Генічеську, примушуючи їх до робіт і пропагандистських акцій; у Мелітополі школярів [навчають](#) збирати бойові дрони, а дитсадки мілітаризують через російські стандарти «виховання». У Бердянську студентів медколеджу [залучають](#) до псевдорядувального формування «Барс-85», фактично готуючи молодь до роботи на фронті. Сукупно ці дії демонструють послідовну політику РФ із депортації, русифікації, мілітаризації та залякування дітей, спрямовану на знищення української ідентичності та втягнення неповнолітніх у воєнну машину держави-агресора.
- РФ веде цілеспрямовану війну проти української культурної спадщини. Через російську агресію в Україні [зруйновано](#) й пошкоджено 1612 пам'яток культурної спадщини та 2427 об'єктів культурної інфраструктури у 18 областях. ОГП [фіксує](#) 1553 пошкоджені пам'ятки, включно з об'єктами ЮНЕСКО та історичною забудовою Одеси, що регулярно атакуються ракетами, зокрема «Оніксами» та «Кинджалами». З музеїв [евакуйовано](#) 670 тис. експонатів, проте втрати тривають: ГУР [оприлюднив](#) дані про 1233 викрадені твори з Херсонського художнього музею, незаконно вивезені до Криму та РФ. З початку вторгнення [загинули](#) 238 митців та 119 медійників, що підкреслює масштабне нищення культурної еліти й цілеспрямовані атаки на свободу слова.
- Довкілля України зазнає масованих втрат через дії РФ. Вартість екошкоджень на тимчасово окупованій Луганщині [перевищила](#) €770 млрд, де пожежі та засмічення призвели до руйнування лісів, ґрунтів і водних ресурсів. У Криму окупанти масово [вирубують](#) ліси під виглядом «інвестицій», знищуючи сотні гектарів дубових і грабових масивів заради забудови. Біля узбережжя півострова [зафіксовано](#) понад 600 викидів метану через російське буріння та військову діяльність, що створює ризик масштабної катастрофи в Чорному морі. На півдні фактично [знищено](#) Кінбурнську косу, пошкоджено «Асканію-Нову», загинули тисячі морських ссавців.
- Попри воєнні дії, Україна забезпечує продовольчу стабільність, відновлює землі та формує врожай наступного року. Українські аграрії [зібрали](#) понад 52,5 млн тонн зернових і 17 млн тонн олійних, завершивши жнива на 89% площ; цього достатньо для внутрішніх потреб і стабільного експорту. Дев'ять областей повністю [завершили](#) сівбу озимих культур – понад 6,4 млн га, що закладає основу врожаю 2026 року. За державною програмою компенсації розмінування лише в жовтні [було очищено](#) 370 га агроземель. На COP30

Україна [заявила](#) про підготовку позову щодо компенсації кліматичних збитків РФ на \$43,8 млрд, використовуючи міжнародно визнані механізми й дані про викиди від війни.

- Росія розширює систему політичних репресій, фабрикуючи справи проти українців, кримських татар і мешканців окупованого Криму. У Краснодарі [затримано](#) українця Яна Гаупта, якому висунуто сфабриковані звинувачення у «тероризмі» та внесено до списку «екстремістів». У Криму [заарештовано](#) ще 8 громадян України за нібито «державну зраду». Після 2022 року за «участь у батальйоні ім. Номана Челебіджихана» росіяни [затримали](#) 70 осіб, частину з них змушували до самообмови та використовували фейкові свідчення. Загалом від початку окупації 473 людини [стали](#) політичними в'язнями, серед них 268 кримських татар.
- Окупаційний режим РФ нарощує репресивні практики та мілітаризацію населення на ТОТ. Російський Червоний Хрест на окупованих територіях [бере участь](#) у мілітаризації дітей, проводячи змагання зі збору зброї та співпрацюючи з «Юнармією». В.Путін [затвердив](#) стратегію до 2036 року, що передбачає залучення 2,5 млн українців з ТОТ до «всеросійських заходів» і розширення пропаганди. Кремль [запускає](#) програму русифікації з метою формування однорідної «російської ідентичності» та інтеграції окупованих регіонів у російський простір. У Маріуполі силовики [проводять](#) наймасштабніші зачистки з 2023 року, встановлюючи повний контроль над пересуванням населення. На Луганщині [почалася](#) нова хвиля примусової мобілізації під виглядом «резерву». Окупанти [запускають](#) виїзні бригади для примусової паспортизації, тиснучи на літніх та маломобільних людей. У Криму [формують](#) мілітаризований корпус «управлінців» із учасників війни, підмінюючи цивільне управління силовою вертикаллю. Паралельно [триває](#) цифрова ізоляція – працівників бюджетної сфери змушують встановлювати контрольований російський месенджер «Мах» на тлі інфраструктурного колапсу півострова.
-

ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР

- [«План Трампа» та ризик зростання недовіри та конфлікту між політичним та воєнним керівництвом](#). Переговори щодо “Плану миру від Трампа” посилюють соціально-політичну напруженість в Україні. З точки зору національної безпеки та оборони, найбільшою загрозою є зростання вірогідності “ризик посилення недовіри між політичним та воєнним керівництвом”. В багатьох підрозділах “План Трампа” сприймають як “План капітуляції” і заявляють що бійці ЗСУ не вийдуть із Донбасу, навіть якщо буде наказ.
- [Ескалація РФ ударів по інфраструктурі в Україні негативно вплинула на прогноз економічного зростання в Україні в 2025-2026 рр. \(НБУ\)](#). За оновленими прогнозами НБУ, реальний ВВП зросте на 1,9% у 2025 році, 2% у 2026-му та 2,8% у 2027 році. Ці цифри можуть здатися скромними, але вони відображають складний баланс між відновленням економіки та реальними обмеженнями воєнного часу. В липневому прогнозі НБУ очікував дещо кращих показників, але жовтневий звіт враховує нові реалії — зокрема, інтенсивніші обстріли енергетичної інфраструктури та газовидобувних об'єктів. За оцінками регулятора, це сповільнить економіку приблизно на 0,1 відсоткового пункту в поточному році та на 0,2 в. п. у наступному.
- [Неотримання «репараційного кредиту» може поставити під сумнів стабільність національної валюти у 2026 році](#). Фінансовий аналітик інвестгрупи ІСУ Михайло Демків очікує поступового помірнього послаблення національної валюти. За його словами, прогнозні значення становлять 42,4 грн/\$ наприкінці 2025 року та 44,5 грн/\$ наприкінці 2026 року. «Це означає повільну девальвацію гривні приблизно на 5–6% протягом

наступних 12 місяців порівняно з поточними рівнями», — сказав він. Аналітик стверджує, що головна причина цього полягає у дефіциті поточного рахунку, який перевищить 14–15% ВВП у 2025–2026 роках через значний дисбаланс між експортом (19–20% ВВП) та імпортом (близько 38% ВВП). «Попри такий великий дефіцит і завдяки очікуваному репараційному кредиту від ЄС обсягом 140 млрд євро, НБУ матиме достатні резерви для контролю валютного ринку, тому послаблення гривні буде дуже поступовим і не створюватиме дискомфорту для населення та бізнесу. За відсутності цього кредиту, тиск на гривню міг би бути значно сильнішим», — вважає Демків.

- [НБУ відзначає зростання рівня міжрегіональних диспропорцій в Україні](#). Однак із початку повномасштабної війни регіональна варіація інфляції різко зросла. Різна інтенсивність обстрілів і ушкоджень за регіонами, міграція змінили географічний розподіл споживчого попиту, капіталу та ресурсів. Погіршилася логістична доступність у прифронтових регіонах. Сформувалися різні споживчі переваги людей залежно від місця проживання. Крім того, нерівномірні за тривалістю та масштабом стабілізаційні відключення е/е у регіонах зумовили суттєві розбіжності у витратах підприємств на енергозабезпечення.
- У результаті географічна нерівномірність цін підвищилася порівняно з 2021 роком. У 2025 році нерівномірність цін на послуги стала ще більш вираженою, в окремих регіонах вони могли відрізнятись майже вдвічі. Як і раніше, вона пояснюється низькою мобільністю надавачів і споживачів послуг між регіонами.
- В листопаді також зросли ризики системної енергетичної кризи, дефіцит на ринку праці, логістичні перешкоди експорту:

Ризик	Опис та загострення в листопаді	Наслідки для економіки	Джерело
Енергетична криза	Посилилися атаки РФ на енергосистему, що призвело до зростання дефіциту електроенергії. У листопаді імпорт газу та електрики досяг максимуму за 2 роки, а тарифи на енергію зросли на 63%, підживлюючи інфляцію.	Зниження виробництва (до 5-10% ВВП), зростання витрат бізнесу на 20-30%, ризик колапсу енергосистеми.	GMK Center ; Економічна правда
Споживання робочої сили та безробіття	Дефіцит робочої сили посилюється через мобілізацію та міграцію; безробіття зросло до 13%, зарплат на ризиком скорочення населення/територій. У листопаді бізнеси повідомили про 20% зростання вакансій без кандидатів.	Зниження ВВП на 1-2% через брак кадрів, зростання зарплат на 20%, тиск на продуктивність.	OECD Economic Surveys ; Mind.ua
Логістичні та експортні перешкоди	Атаки на порти та кордони (блокування з ЄС) посилюються; експорт агро вправ через тарифи ЄС та неврожай. У листопаді торговельний дефіцит зріс на 5%.	Втрата 5-15% експорту, зростання цін на продукти, тиск на баланс платежів.	OECD Economic Outlook ; LB.ua

- Загалом, листопад відзначився переходом від оптимістичних очікувань (після врожаю) до песимістичних через ескалацію війни. Для пом'якшення НБУ планує утримувати ставку на 15,5% та залучати \$39 млрд допомоги.

РОСІЙСЬКІ НАРАТИВИ, ПРОПАГАНДИСТСЬКИЙ ВИМІР

- **Про перемовини, “мир” виключно на російських умовах.** РФ не змінює риторику стосовно перемовного процесу, щодо повного врахування інтересів, зокрема, «число прихильників мирного врегулювання на умови Росії зростатиме в Україні ([Песков](#)). Продовжується [риторика](#) ще до оприлюднення «плану Трампа», що т.зв. «денацифікація – це непорушна умова врегулювання» (Лавров). Наприкінці листопада лунають постійні заяви, що «у рамках поточних переговорних процесів не планується жодних поступок Україні» ([Рябіков](#)), всередині РФ лунають [наративи](#) – «повна демілітаризація, денацифікація. Чотири регіони зізнаються у складі Росії, Крим міжнародно визнається російським, Україна скорочує збройні сили, відмовляється від планів вступу до будь-яких мілітаристських блоків, дозволяє російську мову, повертає РПЦ, карає неонацистів, які замішані у військових злочинах».
- [Лавров](#) вказує, що ситуація сприйняття плану Трампа з боку РФ може докорінно змінитися, якщо з мирного плану, "буде виморений дух і буква Анкориджа", керівництво РФ весь час посилається на «домовленості, прийняті в Анкориджі на зустрічі глав країн» ([песков](#)). «План Трампа» в первинній версії також характеризується як «не стратегічне рішення», якій начебто закладає майбутню «вразливість» РФ. Серед кремлівських пропагандистів поширюється й [погляд](#) на мирну угоду не стільки в контексті цінностей 20 століття, скільки 17-18 ст., а саме часу коли для РФ це був тривалий процес затвердження імперських кордонів, а не перемога в одній битви, – «не в логіці одноразової остаточної перемоги», але розтягнутої війни з різними етапами ескалації.
- Путін [заявляє](#) на тлі перемовин наприкінці листопада, що домовитися з Україною «юридично неможливо», начебто через втрату Зеленським легітимності через неможливість провести вибори в воєнний час.
- **«Ядерні погрози», спроба ескалації.** Триває поширення меседжів стосовно можливості застосування ядерної зброї, зокрема проти країн Європи. Один із російських ідеологів Караганов заявив про необхідність відродити в Європі страх перед ядерною зброєю, для цього потрібно [завдати](#) по Європі «обмежений ядерний удар», начебто «ідею превентивного ядерного удару по Європі поділяють 95% військово-політичного керівного складу рф». 14 листопада резидент Росії Володимир Путін зібрав [оперативну нараду](#) із постійними членами Ради безпеки РФ та доручив внести пропозиції щодо можливого початку робіт з підготовки випробувань ядерної зброї. 22 листопада [відбувся](#) пуск балістичної ракети "Синева" здійснено з акваторії Баренцевого моря в рамках тренування стратегічних ядерних сил.
- **Повне заперечення української громадянської та національної ідентичності.** В пропагандистському просторі [поширюються наративи](#) про «штучність» української мови, «примусову Українізацію» та захист російськомовних. На тлі перемовин в Абу-Дабі стосовно «мирного плану» в пропагандистських джерелах РФ поширюються висловлювання [дугіна](#), що «Київ – вічна мішень», а «українці – інфернальна карикатура на росіян» та ін., що через 2 роки України не буде, а всі міста України стануть російськими та ін.
- **«Про т.зв. успіхи РФ».** Ескалація бойових. Обстріл енергетичної інфраструктури України, обстріли українських міст. Наголошується на успіхах російської армії в Україні, поширюється неправдива інформація й про подальше просування російських військ у захопленні української території. 21 листопада путін [заявив](#) про те, що російські війська

захопили Куп'янськ, хоча це не відповідає дійсності. Постійно просуваються меседжі, що війська РФ «наступають практично на всіх напрямках, розвиваючи успіх» ([герасимов](#)).

- Міноборони Росії говорить про обстріли України як удари по виключно військових цілях, додає «енергетичні об'єкти України та пов'язаної з ними інфраструктури», в цілому констатує, що це є примусом України до перемовин на російських умовах, або «операція щодо позбавлення київського режиму енергетичного підживлення з метою примусу його до миру», при цьому не йдеться про страждання цивільного населення в умовах наближення зими від позбавлення тепла та базових послуг, - «треба було Україну протверезити. І все це напередодні зими».
- **Т.зв. «Нові історичні регіони».** РФ впроваджує політики інтеграції окупованих українських територій в політичний, економічний простір, використовує ресурси, здійснює заходи із контролю над населенням, «Донбас та Новоросія інтегруються у російське законодавство та цифрові системи».
- **Дискредитація українського політичного керівництва.** Візит Володимира Зеленського до міста Херсона характеризується російськими чиновниками як піар і спробою відвернути увагу від невдач на фронті. Поширюються наративи, що підсумком «кольорових революцій» є кратне зростання рівня корупції. Паралельно з цим кремлівські пропагандисти (Федір Лукашов) вказують, що для тиску на Зеленського стосовно поступок «США може організувати» черговий майдан в Україні, з'явилася – "революційна загогулина". Також знову озвучуються тези з боку Путіна про начебто цілковиту нелегітимність Зеленського як президента України – «підписувати документи з українським керівництвом безглуздо, оскільки глава цієї держави втратив легітимний статус».